

Kulturdepartementet
Pr. e-post: postmottak@kud.dep.no

Oslo, 19. november 2014

Høring – økonomi og pengestrømmer i norske filmbransje – *Åpen framtid*

Vi viser til departements høringsbrev av 15. august 2014, ref 13/4199-.

Dramatikerforbundet er glad for at departementet ønsker å klargjøre økonomien og pengestrømmene i norsk filmbransje. Vi tenker at aktørene innen filmbransjen har et stort ansvar i å forvalte de offentlige kulturmidlene som tilflyter bransjen og må sørge for at disse benyttes i tråd med forutsetningene i de kulturpolitiske målsettingene.

Vi opplever at pengestrømmene er svært ugjennomtrengelige, både i filmbransjen og i de enkelte prosjektene. Dette er uheldig, da vi representerer en gruppe som har både interesse og behov for transparens gjennom de kontraktsfestede royaltybestemmelsene. Vi konstaterer at royalty sjelden utløses, selv ikke ved produksjoner med flere hundre tusen solgte billetter.

Vi er glade for at den foreliggende utredningen *Åpen framtid* har bidratt med mye empiri og dokumentasjon på en rekke områder. Men vi er skuffet over at den bare i begrenset grad bidrar til å kaste lys over pengestrømmene i norsk filmbransje og kan slik det nå er tilsløre like mye som den opplyser, da vesenlige sider ved norsk filmbransje knapt nevnes.

Våre hovedinnvendinger:

Metodologiske svakhet – manglende nyanseringer og bredde

Utredningen sliter med å få tillit når den i så stor grad bygger på en tilsvarende rapport etter bestilling fra produsentforeningen. Dette utgangspunktet burde ha vært tydelig i utredningen, og ikke gjemt bort i fotnoter. Utredningen burde i det minste ha drøftet hva et slikt kundeforhold til en av aktørene i bransjen kan ha hatt å si for utredningens balanse, ulike valg underveis og utredningens perspektiv.

Som også filmforbundet påpeker, ble mye av dataene samlet inn i en periode med konflikt blant produsentene som førte til en underrapportering fra de største aktørene innen TV-produksjon. Det er derfor underlig at utredningen konkluderer med hensyn til TV-produksjon.

Det er også en metodologisk svakhet at det generaliseres utfra alle de 180 produksjonsselskapene når forskjellene dem i mellom er svært store, og få av disse er hovedaktører i bransjen. Utredningens side 52 redegjør for disse, og konstaterer at seks av de store produsentene har hatt god lønnsomhet, mens blant ytterligere syv er den økonomiske situasjonen mer blandet, som det betegnes i utredningen. Disse 13 selskapene representerer en stor andel av produksjonen og av den norske filmbransjen. En analyse av disse ville derfor vært mer opplysende enn at det i generaliseringen også blandes inn de øvrige 167 mindre selskapene. Dette blir en unyansert og misvisende metode i forskning innen kulturlivet, som kjennetegnes av en stor underskog av mange små aktører, med liten inntjening og varierende aktiviteter, hvor mange kan prøve seg, men hvor få overlever. Det er overalt kulturlivets vesen, og må tas hensyn til i analyser av dette.

Utredningen gir lett et misvisende bilde om ikke de store og stabile produsentene behandles som en egen gruppe, gjerne i tillegg til den mer overordnede analysen som foreligger. Det må være de store og stabile produsentene som må ligge til grunn for vurderingen av hvor økonomisk robust bransjen er på produsentsiden.

Fokus på de som organiserer, manglende fokus på dem som skaper filmverkene
Filmpolitikken er en del av kulturpolitikken, og ikke av næringspolitikken. Den offentlige støtten til norsk filmbransje er ikke næringspolitisk begrunnet, men kulturpolitisk begrunnet. Utredningens noe ensidige fokus på produsentsiden som filmbransjens koordinatører, gjør at den mister etter vår oppfatning den kulturpolitiske begrunnelsen og bransjens eksistensberettigelse *som kulturprodusent*. Utredningens reduksjon av filmbransjens kunstnere og opphavsrettslige aktører til en underordnet leverandørfunksjon for produsenten, medfører at utredningen får et skjevt og næringspolitisk perspektiv for hvordan produsenten som organisator og koordinator skal få et best mulig økonomisk fundament.

Vi savner en drøfting av hvordan pengestrømmene og bruk av offentlig kulturpenger skal gjøre rammebetingelsene best mulig for at de som faktisk skaper og gir kulturen uttrykk. Sentralt står hvilke støtteordninger og arbeidsprosesser som kan gi de beste betingelser for at de gode filmverkene oppstår, slik at fellesskapet skal få et bredest mulig kulturtilbud tilbake for sin økonomiske støtte. I stedet begrenser utredningen seg til hvordan produksjonsselskapenes økonomiske stilling kan styrkes, noe som i seg selv neppe er en kulturpolitisk oppgave, isolert sett.

Manglende fokus på økonomien i den digitale distribusjonen

Utredningen er i sin natur tilbakeskuende, og mister ved det noe av filmbransjens største utfordringer med hensyn til fremtidige pengestrømmer, nemlig den digitale distribusjonen av audiovisuelt materiale. Denne distribusjonsformen medfører i dag at de fremtidige pengestrømmene blir enda mer usynlige og vanskeligere å monitorere. For filmskaperne er allerede erfaringen at denne distribusjonen fører til fallende inntekter, da flere av de inntektene som filmene er med på å kreere går andre steder, for eksempel til internettilbydere som kan selge mer avanserte produkter som følge av det økende audiovisuelle tilbudet.

Vi savner enn drøfting av dette sentrale og voksende området, og ber departementet behandle også pengestrømmene og betalingsmodeller i digital distribusjon av audiovisuelt materiale i sitt videre arbeid.

Med vennlig hilsen

Monica Boracco
forbundsleder

Pål Giørtz
generalsekretær